

for sikkert rigtigt at indføre en Ordning, hvorefter der kun er een Direktør. I Aktieselskaber er det meget let at afgrænse Virksomhedsomraadet, og de tre Direktører i saadanne store Foretagender hører sædvanlig hjemme indenfor et begrænset Omraade; man har en teknisk, en forretningskyndig og en bogholderimæssig Direktør, og en saadan Virksomhed kan endog kaste meget store Indtægter af sig; man har Eksempler paa Dividender paa mellem 20 og 40 pCt. Med Hensyn til Statsbanevirksomheden er Forholdet et andet. Der maa den øverste Ledelse være samlet i een Mands Haand, for at Ansvaret ikke skal forflygtiges. Man maa ogsaa regne med, at den menneskelige Karakter ikke er saa god, som den kunde være. Man har sikkert i 1903 ment, at det kollegiale Samarbejde var lettere at praktisere, end det virkelig er. Ved Sammenligning med Aktieselskaber maa man heller ikke glemme, at et Aktieselskabs Direktører i Almindelighed har en tekniskkyndig Bestyrelse over sig, og vil man saa sige: Ja, men en Direktion i Statsbanerne har baade Rigsdagen og Ministeren over sig, vil jeg dertil svare, at med skyldig Respekt for al den Dygtighed, som der raades over saavel af en Minister som i Rigsdagen, kan den dog ikke sammenlignes med den Kyndighed, som en Bestyrelse for et større Aktieselskab sidder inde med. Jeg tror derfor, det er meget heldigt, at den højtærede Minister har valgt at lægge Hovedansvaret i een Mands Haand. I Aktieselskaber er der ogsaa Tale om en stor Tantième, hvad der maaske bidrager til, at Samarbejdet mellem Direktørerne der er bedre end her. Her var der ogsaa Tale om Tantième, men dels blev det ikke til store Summer, og dels er det en Lønningsform, som man fra Myndighedernes Side med fuld Ret er Modstander af, thi den kan paa saa mange Maader afføde Vanskeligheder i Henseende til Befolkningens Betjening, Sikkerhedstjenesten og lignende, at man skal hilse med Glæde, at det Spørgsmaal er gaaet ud af Lovforslaget. Dernæst gælder det om, at Virksomheden bliver simplificeret, at de forskellige mindre daglige Begivenheder ikke gøres til store Spørgsmaal, men afgøres lokalt i de lavere Instanser. En forretningsmæssig Ledelse maa indføres paa alle Omraader, selv om man i en saadan Institution maa tage skyldigt Hensyn til Publikum og til Tjenestemændene; muligvis er det Hensyn, som man ikke har i en almindelig Forretning i saa udstrakt

Grad som her, men man maa dog erindre, at Statsbanerne i Virkeligheden er en Forretning, hvis Grundprincipper maa være de samme som en almindelig Forretning. Det er en Forretning, der omsætter 55 Mill. Kr. om Aaret — saaledes var Indtægten i Fjor, og Udgiften var 45 Mill. Kr. Det er den største Forretning, vi har her i Danmark.

Det andet almindelige Hensyn, man maa undersøge ved Bedømmelsen af denne Sag, er Hensynet til det rejsende Publikum. At der ofte til dette maa tages Hensyn, som i nogen Grad forringer Rentabiliteten, i nogen Grad gør det vanskeligt at bedømme et saadant Foretagendes Forrentningsevne, fremgaar naturligt deraf, at Rigsdagen bestemmer, hvilke Takster der skal regnes med, og ofte, med hvilken Hastighed der skal køres, hvor mange Tog der skal sættes i Gang, o. s. v. Navnlig den Omstændighed, at ogsaa Personalets Lønninger fastsættes af Rigsdagen, medfører, at Forholdet faar en anden Karakter; der er ikke den frie Disposition som i en almindelig Forretning, det bliver en egenartet Karakter, den Forretning faar, som vi arbejder med. Det er ogsaa muligt, at man giver det rejsende Publikum Ret til at stille større Krav til Høflighed og Betjening end i Almindelighed. Jeg vil ikke sige, at Forholdene er slette i den Henseende; vi er vante til at blive forkaelede paa det Omraade, men jeg forstaaer, at Befolkningen med Rette kræver stedse stigende Hensyn i saa Henseende. — Saa er der et andet Krav, som Befolkningen ogsaa jævnlig stiller, nemlig at faa Lov til at rejse en lille Smule hurtigere, navnlig paa Sidebanerne, paa de mindre Baner. Jeg skal ikke udtale Kritik over Hovedbanernes Kørselshastighed, men navnlig de mindre Baner betjener ofte Publikum meget mangelfuldt, man har endnu ikke lært i Statsbanernes Styrelse, at Tid er Penge ogsaa for Folk ude i Provinserne.

Den tredie Hovedbetragtning, der maa regnes med, er Hensynet til det Personale, der arbejder ved Banerne. Det er derfor glædeligt at konstatere, at den højtærede Trafikminister har ladet Jernbaneeetsorganisationerne faa Lejlighed til at udtale sig om det Spørgsmaal, der her ligger for. Det ærede Medlem fra Frederikshavn (Thomas Larsen) var tilbøjelig til at mene, at det maaske var til Overflod at nære Omhu, men erkendte dog, at det var rart, at Udtalelsen forelæa, thi man kunde derved faa en saa alsidig Bedømmelse som muligt.